

Danielpa Qelqan — Soqta Chunkakamaqninga

*Danielpa Mañakusqan chay Qanchis Kaq Qhapaq Suyuq Pakasqa
Yachayninwan: Qhipa P'unchaykunapaq Huk Rikuchiy*

Jeff Pippenger
2024-01-24

Apocalipsis qhelqepaq chunka qanchisniyuq, chunka pusaqniyuq capitulokunapi, huk angelqa Juanman apamun papadopa juzgasqa kayninpa rikuchisqanta. Paypa tukupayninpi juzgasqa kananpa sut'inchasqapi, Bibliapa profeciankunapi reinokunaqa rikuchisqa kashanku.

Kaymi yuyaymi yachayniyuq. Qanchis umakunaqa qanchis urqukunam, warmi chaykunapi tiyashan. Chaymantapas qanchis reykunam kanku: pichqaqa urmarqankuña, hukñataq kashan, hukñataq manaraq hamunraqchu; hamuspanqa pisi tiempollam qhiparinan. Uywaqa, karqa, kunantaq mana kanchu, pay kikinmi pusaqñiqin; qanchismantataqmi, chinkaymanmi rin. Apocalipsis 17:9–11.

Juanqa espirítupi apasqa karqan 1798 wataman, chaypi yachachisqa karqan papa warmita apariq bestiapi qanchis umakuna qanchis reykuna kasqankuta. Reyqa huk suyumi, suyutaq Bibliaq willakuyninpi huk umahinallataqmi. 1798 watapi pichqa suyukunaña urmasqa karqanku, huktaq chay pacha kamachisqa karqan. Qanchisñiqin suyuqa manaraq hamuqmi karqan, chaytaq chunka reykunawanmi rikuchisqa karqan. Chaymanta Juanman willasqa karqan pusaqñiqin suyuqa papal bestia kasqanta, chayqa qanchismantam karqan. Papakunaq kamachiyninga pichqa ñiqin suyu karqan, wañuypaq hina chinkachiq nanayta chaskirqan; chaymi wañuypaq hina chinkachiq nanaynin hampisqa kaptin, chayraq pusaqñiqin uma tukupun, qanchismanta kaq.

Daniel iskaypi ñiqinpi, ñawpaq tawa qhapaq suyukunaqa Babyloniya, Medo-Persia, Grecia, hinallataq Roma kanku. Chay tawa cheqaq qhapaq suyukunaqa tawa espíritu qhapaq suyukunatapas reqsichinku, hinaspataq llapallan kуска reqsichinku Apocalipsis chunka qanchisniyoqpi pusaq reykunata, utaq umakunata, imaraykuchus Jesusqa sapa kuti tukukuyninmanta rikch'achin qallariyninwan. Danielpa iskay ñiqin kapítulanmi Bibliaq willakusqan profeciapi qhapaq suyukunamanta ñawpaq rimariy, Apocalipsis chunka qanchisniyoqtaq qhipa kaqmi; chayrayku hukllayllapi tupanan kanku, Diosqa mana hayk'aqpas hukman tukusqanrayku.

Pisqay kamachiy, 1798 watapi urmasqaña karqan, espiritual Babilonia karqan, papapa kamachikuynin. Soqtay kamachiy, 1798 watapi atiyiniyoq kasqan, iskay waqrayuq kamachiy karqan, mayqinchus Medos hinallataq Persaspa iskay waqrayuq kamachiyinwan rikch'achisqa karqan. Qanchisñiqin kamachiy, chunka reynikuna-manta ruwaq, mayqenkunachus 1798 watapi manaraq hamusqa karqanku, hukllachasqa pacha llaqa kay pachapa kamachiyinmi; chayqa Greciawan rikch'achisqa karqan, Alejandro el Grande-pa hukllachasqa pacha llaqa kay pachapa kamachiyinwan. Pusaqñiqin umalliq, qanchisniyoqmanta kaq, pisqay kamachiymi karqan, wañuywan kikin hina ch'akichisqa k'iriy; ichaqa kawsarirqan hukmanta, chay wañuyhina k'iriy

hampisqa kaptin.

Hatun qhachwanapa taripaynin pasakunku domingo kamachiy sasachakuy “hora”-pi; chayqa huk pacha, Estados Unidospi domingo kamachiywan qallarisa, runakunaq probacionninku wichq’akunankama historiapi puriq. Chay “hora”-pi, Danielpi “kay reykunapa p’unchayninkuna” nisqawan reqsichisqa kashaqtin, Diosqa Kikinpa qhapaq suyunta sayarichinqa. Chay “hora”-pitaq qhepa paraqa jich’akuyta qallarishan.

“Qhipa para tamyanka hamushanmi ch’uya kaqkunaman—allin chayqa llapanku chaskinqaku, ñawpaq hina.

“Chusku angelkuna kachariqtinku, Cristoqa kamachikuyninta sayachinqa. Manam pipas qhipa tamyata chaskinqachu mana tukuy atisqanman hina ruwashaqkunamantaqa.” Spalding and Magan, 3.

Qhipa para tamyay urmayqa ñawpaqman rikch’arisa purin, taripayman hina tupasqanrayku, taripaypas ñawpaqman rikch’arisa purin. Millerita runakuna yacharqanku paykuna Danielpa iskay kaq qillqapi kaq imahina rikch’ayninpa chakinkunapi kawsasqankuta. Paykuna iñarqanku Romaqa kay pachapi qhipa kamachikuq suyu kasqanta, chaypi allintam karqanku, ichaqa hamut’ayniykupaq yachayninkuta pisiyachisqa karqan.

“Kay reykunaqpa p’unchayninkunapi” nisqaqa Roma qhapaq suyupa historiapi tarikuninmi, ichaqa mana pagano Romaqchu, nitaq papal Romaqchu historianninqa; aswanpas kunan pacha Romaq historiannim. Milleritekunaqa pagano Romatawan papal Romatawan huk qhapaq suyu hina churakurqanku, chayta ruwaspaqa Ezequiel qelqapi Judápa qhipa reyninmanta (Sedequías) nisqamanta huk pasajeta apaykacharqanku, paykunaq yuyayninkuta sayachinankupaq.

Qamqa, Israelpa millay huchasapa kamachiqnin, pisi yupasqa, p’unchayniyki chayamusqanña, huchaq tukukuynin pacha, Señor Diosmi kaynata nin: umapi churakuna watayta hurquy, coronapas qichuy; kayqa manan kikinñachu kanqa: pisi kaqta hatarichiy, alto kaqtataq uraykachiy. Ñoqaqa tikrayta, tikrayta, tikrayta ruwasaq; manañataq kanqañachu, pay hamunankama, pimanraq chay derechon kashanman; paymanmi qosqay. Ezequiel 21:25–27.

Sedequiasmantaq kinsa qhapaq suyukuna “tikrasqa” kanqa, chaykunataq Cristoman pusanqa, paypa “derechon” kasqanrayku kamachinampaq. Babilonia, Medo- Persia, hinaspa Grecia llapankutaq urmachisqa kanqa Roma qhapaq suyukama, chay tawaq qhapaq suyu historianta purichkaptintaq Cristo hamunqa hinaspa huk qhapaq suyu sayarichinqa. Chaytaqa cheqaqtapuni ruwarqan.

Llaqtata usqhaylla tuktukuymen pushaqkunamanta aswan ñawpaqpi karqan paykunaq reynin Sedequías. Profetakuna nisqanpi Señorpa yuyaychasqankunata llapanman hina saquespa, Nabucodonosorman hayñisqa agradeqkuy deuda kasqanta qunqaspa, Israelpa Diosninta Señorpa sutimpi rurasqa hatun juramenton kasukuyta p’akispa, Judápa reyninmi profetakunapa contranpi hatarirqan, allin ruraqninpa contranpi, hinaspa Diosninpa contranpi ima. Kikin yachayninpa yanqa hatunchakusqanpi yanapayta maskharqan Israelpa allin kayninpa unay awqanmanta, “Egiptoman kacharisa willakuqkunantin, caballokunata hinaspa achka

runakunata qunankupaq.”

“¿Allinchasqachu kachkanqa?” nispa tapurqan Señorqa, chay hinata llapa sagrado confiakuykunata mana allin sonqowan traicionaq runamanta; ¿chay hina ruraykunata ruwaq runaqa qespinmanchu? utaq ¿pactota p’akisqachu librasqa kanman?” nispa. ‘Kawsasqayrayku, nin Señor Diosqa, cheqaqtapuni, payta rey ruraq reypa tiyashan llaqtapi, pipa juramentonta pisipaqchaspa, pipa pactonta p’akisqanrayku, Babiloniapa chawpinpi paywan kуска wañunqa. Faraónpas manam atiyniyoq soldadokunawan, achka runa huñusqawan ima, guerrapi paypaq imatapas ruwanqachu: ... juramentota pisipaqchaspa pactota p’akisqanrayku, qhawariy, makinta qosqa kashaspapas, chay llapa ruraykunata rurasqanrayku, manam qespinqachu.’ Ezequiel 17:15–18.

“‘Millay mana allin ruwayniyuq kamachiq apuqpaqmi’ chayamurqa qhipa yupaychanapaq p’unchaynin. ‘Umalliq t’ikarata hurquy,’ nispa Señor kamachirqa, ‘hinaspa coronatapas qichuy.’ Manam kutin Judá llaqtapaq rey kananpaq saqisqa kanmanchu, Cristo Kikin kamachiyninta sayachinankama. ‘Tikraykusqay, tikraykusqay, tikraykusqaymi chayta,’ nispa karqa hanaq pacha kamachiy Davidpa wasin tronomanta; ‘hinaspa manam kanqachu, paypa derecho nisqanpaq hamunankama; hinaspa paymanmi qusqayki.’ Ezequiel 21:25–27.” Prophets and Kings, 450, 451.

Millerqa allinmi karqan, ichaqa hamutayninqa pisi karqan, runakunawan purisqan p’unchaykunapi Cristo sayarichisqan qhapaq suyuchaqa manan tukuy kay pachapi qhipa qhapaq suyu karqanchu. Pagan Romaq qhapaq suyunmanta qhipamanraqmi tawa reykuna kanan karqan. Chaywanpas, Cristoqa cruzpi “gracia” nisqa qhapaq suyu sayarichirqanmi, ichaqa chay qhapaq suyuqa manan Apocalipsis diecisieste nisqapi chunka reykunap p’unchayninkunapi sayarichisqa karqanchu, nitaq qhipa para p’unchaykunapipas. Cristo qhipa p’unchaykunapi sayarichisqan qhapaq suyuqa, paypa “gloria” nisqa qhapaq suyunmi. Hermana Whiteqa iskaynin qhapaq suyumantam cheqaqta rimarin.

Miller runakuna hamut’arqanku Cristo tawaq ñiqin qhapaq suyuq historiampi huk qhapaq suyuta sayarichisqanta, chaypi allintam karqanku, ichaqa hamut’ayninkupas pisi karqa. Tawaq ñiqin qhapaq suyuq historiampi, Cristo “gracia” nisqa qhapaq suyuta sayaricherqa; pusaj ñiqin qhapaq suyuq historiampitaq, payqa “gloria” nisqa qhapaq suyunta sayarichin. “Gracia” nisqa qhapaq suyuta sayarichisqan pacha historiapiqa, Espíritu Santoqa Pentecostés p’unchaypi jich’akusqa karqa. Pentecostésqa qhepa para nisqa jich’akuyta rikch’achin, chay historiapi maypichus pay “gloria” nisqa qhapaq suyunta sayarichin.

Pentecostés nisqapa willakuyninqa karqan Cristopa cheqaq kawsarimusqan willakuy. Qhipa paraqpa willakuyninqa, huk t’aqapiqa, profético watuchiypi rikuchisqa simbólico kawsarimuy willakuymi, maypichus qanchisniyuqmanta pusaq kaq, animalpi hunt’akusqa, hinallataq allpa animalpa iskay waqrunkunapas rikuchinku. Tawa kaqtaq pusaq kaq qhapaq suyukunapi Cristoqa Sapaq Qhapaq Suyunta sayarichin.

Willakuyqa, Señorpa sutinpi disipulokuna rimasqanku, llapa imapipas cheqapuni karqa, hinaspataq maymanñataq señalasqan chay ruwaykunaqa chaypachañam pasanña karqaku. “Pachaqa hunt’asqanñam, Diospa qhapaq kayninpas qayllaña kashan,” nisqankum karqa willakuyninku. “Chay pacha” tukukuyninpi—Daniel 9 pi soqta chunka isqon semanakuna,

Mesíasman, “Unidosqaman,” chayanankupaq karqan chaykuna—Cristoqa Jordán mayupi Juanpa bautizasqan qhepata Espírituwan hawisqa karqan. Hinaspataq “Diospa qhapaq kaynin,” qayllaña kashan nispa paykuna willakusqanqa, Cristopa wañuyninwan sayarichisqa karqan. Kay qhapaq kayqa mana, paykunata yachachisqankuman hina, kay pachapi imperioqachu karqan. Nitaq chay hamuq, mana wañuq qhapaq kaychu karqan, maypachachus “qhapaq kaypas kamachikuypas, hinaspa llapa hanaq pacha uranpi qhapaq kaypa hatun kayninpas, Ancha Hanaq Kamachiqpa ch’uya runankunaman qusqa kanqa”; wiñaypaq qhapaq kay, maypichus “llapa kamachikuykuna payta sirvinqaku hinaspa kasukunqaku.” Daniel 7:27. Bibliapi imayna llamk’achisqa kasqanman hina, “Diospa qhapaq kaynin” nisqa rimayqa iskay qhapaq kaykunata sut’inchanaqmi llamk’achisqa: graciapa qhapaq kayninta hinaspa gloriapa qhapaq kayninta. Graciapa qhapaq kayninqa Pabloq Hebreokunaman qillqasqan cartanpi rikuchisqa kashan. Cristo-man reqsichispa, khuyapayakuq mañakuqta, pichus “pisi kallpanchikkunapa nanayninta yachan” chayta, apostolqa nin: “Chhaynaqa, mana manchakuspa graciapa tiyananman qayllaykusunchik, khuyapayakuyta chaskinanchikpaq, hinaspa yanapakuq graciata tariynanchikpaq.” Hebreos 4:15, 16. Graciapa tiyananqa graciapa qhapaq kaynintam sut’inchana; imaraykuchus tiyanan kasqanqa qhapaq kay kasqantapas niynin. Achka rikch’akuyninkunapi Cristoqa “hanaq pacha qhapaq kay” nisqa rimayta llamk’achin, runakunapa sonqonkupi divina graciapa ruwayninta sut’inchananpaq.

“Chhaynaqa kaypa trono de gloriaqa gloriaq reinonmi sut’inchana; chay reinotaq Salvadorpa siminkunapi rimarisqa kachkan: ‘Runa Churinnaq Hatun k’anchayninpi hamuqtin, llapa ch’uya angelkuna paywan kуска, hinaqtinqa payqa k’anchayninpa tronoman tiyaykunqa: hinaspa ñawpaqninman llapa nacionkuna huñusqasqa kanqaku.’ Mateo 25:31, 32. Kay reinuqa manaraq hamunanpaqmi kachkan. Manam sayarichisqa kanqachu Cristoq iskay kutin hamuyninkama.”

“Munakuypa qhapaqsuyunqa runapa urmayninqa chaylla qallarichisqa karqa, huchasapa ayllupa qispichisqanpaq huk yuyaychasqa ñan wakichisqa kaptin. Chaymantapachaqa Diospa munayninpi, promesanninpi karqa; hinaspan iñiywan runakunaqa chay qhapaqsuyupa runankuna kayta atirqaku. Ichaqa mana cheqaqtapuni sayarichisqa karqachu Cristo wañusqan kama. Qispichiqqa kay pachapi llamk’ananta qallarichisqanmanta qhepatapas, runakunapa sinchi sasa sunqu kayninwan, agradesiyta mana yachasqankuwanpis sayk’usqa kaspera, Calvariopi sacrificiomanta kutirikuyta atinman karqa. Getsemanípi llaquipa q’espín qasan makimpi kuyurirqa. Chaypipas uyantañanpi yawar sudorninta pichaspa, huchasapa aylluta mana allin rurayninkunapi chinkayman saqeykunman karqa. Sichus chayta ruwaspa karqan chayqa, urmasqa runakunapaq mana ima qispichiy pasaqchu karqan. Ichaqa Qispichiq kawsayninta qoykuspan, wañuyninpa qhepa samayninwan ‘Tukusqanñam’ nispa qaparirqa chaymi, qispichiy yuyaychasqa ñan hunt’akunanta takyasqa karqa. Edénpi huchallikuq iskay runaman qosqa salvaciónpa promesanqa chaypacham takyasqa karqa. Diospa promesallanwan ñawpaqta kaq munakuypa qhapaqsuyunqa chaypacham sayarichisqa karqa.”

Chayhinaqa, Cristo wañuyninqa—discipulokunaq suyayniykuta tukuchisqa chinkachiyta hina qhawasqanku chay pachapaq—chaymi wiñaypaq cheqaqtapuni takyasqa karqa. Manchakuywan nanaylla llakikuyta apamusqaqa, ichaqa chaymi paykunaq iñisqankuq allin kasqanmanta aswan hatun probakunaq tukukuynin karqa. Paykunata waqayman hinaspa hukmanyaq mana

suyayniyuq kayman hunt'asqa chay ruwaymi, Adánpa llapa wawanpaq suyay punkuta kicharirqa, chaypitaq llapa pacha Diospa cheqaq simi kasuqninkunap jamuq kawsayninku hinaspa wiñay kusikuyninku chawpinchasqa kasharqa.

“Mana tukuy atipaq khuyapayakuypa munayninkuna hunt'akuykuman chayasharqanku, disipulokuna llakikuywan pantasqankuraykupas. Sonqonkuta atiparqanmi paypa yachachisqanpa divina graciata, atiyntapas, payqa 'rimarqan mana hayk'aq runapas hina rimarqanmanchu' nisqaqa; ichaqa Jesusman munakuyninkupa ch'uya quriwan chaqrusqa kasharqan kay pachapi hatunchakuy orgullo, hinaspa kikillankupaq munapayaykunap mana allin qhelli metalninkupas. Pascua mikhuynin wasipipis, chay ancha solemne horapi, Maestronkuña Gethsemanípa llanthunman yaykushaqtin, kasharqanmi 'paykuna ukhupi phiñanakuy, mayqenninku aswan hatun kasqanpaq yupaychasqa kanman chaymanta.' Lucas 22:24. Qhawariyninku hunt'asqa kasharqan trono, corona, hinaspa gloriawan; chayqa ñawpaqllankupi kasharqan huertopa p'enqakuynin, nanaywan ñak'ariynin, juzgamiento wasi, Calvariopa cruznintawan. Sonqonku orgulloyninmi, kay pachapi gloria munayninkum, pucharqan paykunata chay p'unchayninkupa llulla yachachikuyninkunaman sinchi sayakuyta, hinaspa Qispichiqa siminkunata mana uyarisqa hina pasayta, chay simikunaqa qawachirqanmi reinonpa cheqaq kayninta, hinaspa ñawpaqman rikuspa sut'icharqan ñak'ariyninta hinaspa wañuyninta. Chay pantaykunataq apamurqanmi prueba-man—sinchi, ichaqa nisqapuni munasqa—paykunata allinchaypaq saquesqa kasqanta. Disipulokuna willakuyninkupa nisqanta pantaspa unanchasqankupas, hinaspa suyasqankuta mana hunt'akuchkanchu kasqanta mana reparasqankupas, Diospa qosqasqan waqyayta willarqankupuni, hinaspa Señorqa paykunapa fe-ninkuta premiarqanqa, kasukusqankutapas yupaycharqanqa. Paykunamanmi confiakunan karqan llapa nacionkunaman kawsarimusqa Señorninkupa sumaq evangelionta willakuq hina. Kay llamk'anapaq wakichinankupaqmi chay experiencia, paykunapaq ancha hayak'aq rikurisqan, saquesqa karqan.” The Great Controversy, 347, 348.

Apocalipsis qillqapi, “yuyayniyoq yachayniyoq” runaqa “runaq yupayninta” yupaychan, hinaspa tariqsin “chay runa”pas qanchismantam kashan, pusqayuq kaq qhapaq suyutam. “Huchayoq runa”qa pusqayuq qhapaq suyut umanmi, paymi kay pachaq reykunata, qhatuqkunatapas kamachin; paykunawanmi qanchis iglesiakuna huñunakunku qatipakuy p'inqaymanta ayqenankupaq, paytaqmi achka yakukunapi tiyashan.

Hinaspanmi: “Yaku-kunaq qhawasqayki, maypim warmi q'añu tiyashan, chaykunaqa llaqtakuna, achka runakuna, nacionkuna, simikuna kasqankum.” Apocalipsis 17:15.

Juchayniyuq qhariqa kamachinmi políticapi, qullqipi, religionpi, hinallataq llaqtapa civil kaq pacha tukuyti; hinaspa llapa runakuna, mana bestiamanta atipaqkunaqa, chaypa rikch'ayninmanta, unanchanmanta, sut'in yupayninmantapas atipayta tarisqakunaqa, paypa kamachiynin uranpi kanku.

Hinaspan qhawaykurqani imaraykuchus huk qhispi qochata ninawan chaqrusqata hina; chay uywaman atipaqkunata, chaypa rikch'ayninman atipaqkunata, chaypa unanchanman atipaqkunata, sut'in yupayninmanpas atipaqkunata, qhispi qochapi sayashaqta, Diospa arpaykunata hap'ishaqta. Paykunan takinku Moisespa takinta, Diospa kamachiqninpa takinta,

hinallata Corderopa takinta, nispa: Hatunmi, musphaypaqmi ruwaykikuna, Tukuy-atinyuq Señor Dios; chiqanmi, cheqaqmi ñanniykikuna, santo-kunapa Reynin. Apocalipsis 15:2, 3.

“Yachaq” nisqakuna, “yachaypa yapakusqanta” entiendenkuqkuna, Jesucristopa Revelación nisqa kichasqa mana kaq kasqanmanta kicharisqa kaptin, chaykunaqa “entendimiento” niyuqmi kanku, hinaspa “uywapa yupayninta yupaychanku: imaraykuchus chayqa runapa yupayninmi; yupaynintaq Soqta pachak soqta chunka soqtam.” Chay “entendimiento” nisqaqa kinsa pata-pruebapa huknin partiyinmi, maypichus Jesús huk profecíata kichariptin sapa kuti ruwakusqan. Chayraykun qillqasqa kashan paykunaqa “atipasqankuta” “sut’inpa yupayninmanta” hap’isqankuta.

Atipanakuyta chaskiyqa huk pruebata pasanam, chaymi “yachaqkuna” hinaspa “entiendeqkuna” 666 yupaywan tinkisqa atipanakuyman chayanku; chay versiculopas reqsichin pusaq qhapaq suyukuna kasqanta, hinaspa pusaq kaqpas qanchis kaqkunamanta kasqanta. Chay “pakasqa” Daniel pa iskay kaq capitulonpi rikuchisqa kashan, imaraykuchus Danielpa mañakuyninqa “chay pakasqata” entiendenanpaq karqan. Pusaq qhapaq suyukuna kasqanmanta sut’inchay, pusaq kaq qhapaq suyuq qanchis kaqkunamanta kasqanmanta, hinaspa chay qhapaq suyuq yupaynin 666 kasqanmanta, chayqa Danielpa mañakuyninwan chaskisqan hina rikuchisqa pakasqam; hinaspa Danielqa Diospa qhipa p’unchaykunapi “yachaqkunata” rikuchin.

Danielqa qhipa p’unchaykunapi “yachaqkuna” nisqakunata rikch’arin, paykunaman Daniel iskay kaqpa pakasqa siriyun mana ñawpaqchasqa kasqanmanta kichasqa kasqanrayku; chay siriyutay kaymi qespichisqa qhawariy: Bibliapi willakuy proféticapi suyukunamanta qhipa hinaspa ñawpaq kaq rimariyninqa, chay rikch’ariy ukhupi pusaq suyukuna kasqanta. Chay qespichisqa qhawariyqa Daniel pa iskay kaq kapitulumanta Millerita yuyaychakuyta sayachin, ichaqa riqsisqa kaptinqa chunka kutita aswan llihipin. Chay lliphisqanmanta, chunka kutita aswan llihipisqanqa huk pruebatam rikch’arin, chayta “yachaqkuna” atipanakuspa atipanankupa; imaraykuchus qanchismantam pusaq kaq suyupas, kikillantaq soqta kaq suyupas, dragón, bestia hinaspa profeta llullaqpa kimsa kuti huñusqa hukllachasqanmi. Chayrayku dragón, bestia hinaspa profeta llullaqpa lllapanqum soqta kaq suyu kanku, kuskallamantaq 666-ta rikch’arin.

Nabucodonosorqa yachasqa karqa Danielpa iskay kaq qillqapi revelasqanwan, hinaspataq chay pruebaypi mana atiparqachu. Danielpa iskay kaq qillqapiqa, Danielqa chay “yachaqkuna”ta rikuchin, paykunaqa estatuaq pakasqa kaqninta yachay pruebayta atipan. Nabucodonosorqa kinsa kaq qillqapiqa chay millay runakunata rikuchin, paykunaqa kikillan pruebaypi mana atipanku. Nabucodonosorqa, ñawpaq suyupa ñawpaq reynin hina, qhipa suyupa qhipa reyninta rikuchin. Chayrayku payqa “huchayoq runa”ta rikuchin, profecíapi nisqa runata, pichus qanchis iglesiakuna hap’ipakunku. Runaqa suqta kaq p’unchaypi kamasqa karqa, chayrayku suqta yupayqa runakunaq yupayninmi. Nabucodonosorqa yupayninqa suqtam. Nabucodonosorqa 666 yupayniyuq pruebaypi mana atiparqa, hinaspataq qhipa p’unchaykunapi millay runakunata rikuchirqa. Huchayoq runaqa unanchan hina, yupayninqa suqtam.

Nabucodonosor reymi qorimanta rurasqa huk qori lantita, soqta chunka rikra altuyuq, soqtataq ancho; chayta sayarichirqa Dura pampapi, Babilonia suyupi. Daniel 3:1.

Quri quri rikch'ayninqa soqta chunka k'uchuyoq karqan, soqta k'uchuyoqtaq karqan, hinaspataq Nabucodonosor rurasqan karqan, paypa yupayninqa soqta kasqanrayku. Chay rikch'ayninqa iskay kaq capítulo nisqapi rikch'ayninpa k'anchayninman hatarikuq ch'aqwaypi sayachisqa karqan, hinaspa rikch'ayninpa kimsa kuti willakuynin, Nabucodonosorpa yupayninqa soqta kasqanta unanchaspayki, soqta, soqta, soqta nisqaman tupachin.

Kay yachayta qatiqllasaqku hamuq artículo-pi.

“Wiñaypaq sayachiyta munaspa hatun qhapaq suyuta hinallataq huk dinastíata, chaymi mana tukuyiniyuq kananmanta, sinchi llapa sonqowan allinpaq rikurqan chay atiyiniyuq kamachiqman, paypa makinkunapa ñawpaqninpi kay pachapi llaqtakuna mana sayayta atirqankuchu. Mana tukukuq ambiciónmanta, hinallataq kikillanman hatunchakuy manta paqarisqa kusikuywan, yachaqninkunawan rimarinankupaq yaykurqan imaynatachus kayta ruwaspa hunt'achinqaku chaymanta. Qonqaspataq chay hatun rikch'akuq musquypi kasqa admirakuypaq providenciakunata; qonqaspataq ima siminapas Dios Israelpa, sirvienten Daniel nisqan rayku, chay rikch'akuqpa ima ninanta sut'ita rikuchisqanta, hinallataq kay willakuywan tupaspa suyupi hatun runakuna p'enqay wañuymanta qespichisqa kasqankuta; qonqaspataq llapa imatapas, paykuna kikinpa atiyininkuta hinaspa aswan qhapaq kayninkuta sayachiyta munasqankullata, reyqa estadopa consejerninkunawan kуска yuyaychakurqanku tukuy atisqa medioswan kallpachakuspankuta Babiloniata aswan qhapaq hina hatarichiyta, hinallataq llapa runakunapa hunt'asqa kasukuyta chaskinanpaq worthy kasqanta.”

“Diospa allpapi nacionkunapaq munayninta reytawan runakunaman rikuchisqan unanchasqa rikch'ayqa, kunanmi runapa atiyllan hatunchasqa kananpaq llamk'achisqa kanan karqa. Danielpa sut'inchayninqa mana chaskisqa, qunqayman saqisqa kanan karqa; chiqapqa pantasqa hamut'asqa, pantasqataq churayasqa kanan karqa. Hanaq Pacha kamachisqan unanchaymi runakunapa yuyayninkuman hamuq p'unchawkunapi ancha chanin ruwaykunata kichariypaq wakichisqa karqa, ichaqa chaytataq Diospa kay pachaga chaskinan yachaypa mast'arikuy ninta hark'ananaq llamk'achisqa kanan karqa. Chay hinaqa, hatun kayta munasqa runakunapa yuyaychasqankunawanmi Satanásqa runa miraypaq Diospa munayninta qichuyta maskharqa. Runakunapa awqanmi yacharqa mana pantaywan chapusqa chiqapqa atiyiniyuq kasqanta qispichiypaq; ichaqa kikinta hatunchanapaq, runakunapa rurasqankunata ñawpaqman apananpaq ima horapas llamk'achisqa kaptinqa, mana allinpaq atiyiniyuqman tukusqanta.”

Qapaq quri qhipi waqaychasqanmantam Nabucodonosor hatun quri rurasqa rikch'ata rurasichirqan, llaqtanpi rikuypi rikusqanwan sutinchasqa kaspera, ichaqa hukllaña imapi rurasqa kasqanpi mana kikinchi. Qhapaq mana yupay atina ñawpa wakin ayllunkupa wakakunapa sumaq rikch'ayninkunaman yachaq kaspankumanta, caldeokunaqa manaraq hayk'aqpas kay hina hatun, lliphipiq, qhapaq sayasqa rikch'ata rurasqakuchu: soqta chunka codo alturayuq, soqta codo anchoyuq. Manataqmi musphachikunachu, huk suyupi maypichus wakakuna yupaychay llapa runakunapi mast'arisqa karqa chaypi, Dura pampapi chay sumaq, mana chaninnaq rikch'a, Babiloniapa hatunchayninta, sumaq k'anchayninta, atiy ninta ima sut'ichaqa, yupaychana ima hina t'aqasqa kananpaq sapaqchasqa kasqan. Chayraykum chayna kamarichisqa karqa, hinaspataq huk kamachiy llusqirqan: t'aqasqanmanta p'unchawpi llapanku Babiloniapa atiy ninman aswan hatun kasukuyta rikuchinankupaq, chay rikch'a

ñawpaqpi k'umuykusa. Profetas y Reyes, 504, 505.